

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 sierpnia 2016 roku

Sąd Rejonowy w Biskupcu III Wydział Rodzinny i Nieletnich,

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Katarzyna Wilchowska

Protokolant stażysta Patrycja Gawryś

po rozpoznaniu na rozprawie w dniach 14 lipca 2016 roku i 31 sierpnia 2016 roku w B.

sprawy z powództwa E. S.

przeciwko A. S. (1) i I. S.

o alimenty

I. Zasądzona od pozwanej A. S. (1) na rzecz powódki E. S. alimenty w kwocie po 200 (dwieście) złotych miesięcznie płatnej z góry do dnia 10-go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w terminie płatności którejkolwiek z rat, poczynając od 31 sierpnia 2016 r.

II. Zasądzona od pozwanego I. S. na rzecz powódki E. S. alimenty w kwocie po 200 (dwieście) złotych miesięcznie płatnej z góry do dnia 10-go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w terminie płatności którejkolwiek z rat, poczynając od 31 sierpnia 2016 r.

III. W pozostałym zakresie powództwo oddala.

IV. Nie obciąża stron opłatami sądowymi.

V. Wyrokowi w punktach I i II nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

UZASADNIENIE

E. S. wniosła o zasądzenie od pozwanych A. S. (1) i I. S. na jej rzecz alimentów w kwocie po 300 zł miesięcznie od każdego z pozwanych, płatnych z góry do dnia 10-ego każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności którejkolwiek z rat na wskazane konto bankowe.

W uzasadnieniu pozwu wskazała, że pozwani są jej rodzicami. Powódka jest uczennicą III klasy liceum dziennego (...) nr 2 w B.. Podczas dni nauki mieszka w internacie, zaś w weekendy przebywa u wujostwa w O.. Od 24 grudnia 2013 r. nie mieszkała wraz z rodzicami. Miała też problemy z uzyskaniem od rodziców pieniędzy pobieranych na nią z MOPS-u. Jako koszty swojego utrzymania wskazała zakwaterowanie i wyżywienie w internacie – 150 zł, telefon – 30 zł, wydatki na potrzeby osobiste – 200 zł. Wskazała, że na życie pozostaje jej 240 zł. Po skończeniu liceum chce się kształcić na studiach, co wiąże się ze wzrostem kosztów. Jest osobą niepełnosprawną, w czerwcu miała zaplanowaną operację amputowania ręki i protezowania, co wiąże się kosztami dojazdów na rehabilitację, farmaceutykami i kontrolami.

Na rozprawie powódka wskazała, że ukończyła szkołę i została przyjęta na studia. Zaś po nieporozumieniach z wujostwem zamieszkała na stancji w O..

Pozwani wniesli o oddalenie powództwa.

Sąd ustalił, co następuje:

E. S., urodzona (...) w O. jest córką I. S. oraz A. S. (2) z domu B..

Powódka jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym od urodzenia. Przy ewentualnym jej zatrudnieniu wymagane jest stanowisko przystosowane. Wedle orzeczenia z 2015 roku wymaga zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne ułatwiające jej funkcjonowanie oraz korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki.

(dowód: odpis skrócony aktu urodzenia k. 5; orzeczenie o stopniu niepełnosprawności k. 8)

E. S. w chwili wniesienia pozwu była uczennicą ostatniej klasy liceum ogólnokształcącego w Zespole Szkół (...) w B.. Od końca grudnia 2013 r. mieszkała u wujostwa M. i W. S. w O., natomiast w tygodniu przebywała w internacie w B.. Utrzymywała się z pomocy uzyskiwanej z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w B. w postaci zasiłku stałego, rodzinnego, dodatków do zasiłku rodzinnego i zasiłku pielęgnacyjnego.

(dowód: zaświadczenie z Zespołu Szkół (...) w B. k. 6; zaświadczenie kierownika internatu k. 7; potwierdzenie uznania rachunku k. 11-13; informacja z MOPS w B. k. 61)

Dnia 27 sierpnia 2015 r. pozwani złożyli wniosek o pozbawienie ich władzy rodzicielskiej nad E. S. wskazując, że praktycznie całkowicie utracili kontakt z córką. Postępowanie to zakończyło się umorzeniem z uwagi na ukończenie przez E. S. 18 lat.

(dowód: wniosek o zniesienie władzy rodzicielskiej k. 2-3 z akt Sądu Rejonowego w Biskupcu o sygn. III Nsm 87/15; postanowienie Sądu Rejonowego w Biskupcu k. 9 z akt Sądu Rejonowego w Biskupcu o sygn. III Nsm 87/15)

Powódka w chwili obecnej ukończyła naukę w liceum, zdała maturę i dostała się na studia stacjonarne na Uniwersytecie (...) w O. na kierunek pedagogika. Po nieporozumieniach z wujostwem wyprowadziła się z O. i zamieszkała na stacji w O., za którą płaci 500 zł miesięcznie. Na jedzenie, ubrania i środki higieniczne potrzebuje około 200 zł miesięcznie.

W czerwcu amputowano jej lewą rękę, czeka na protezę, choruje też na skoliozę. Nie posiada majątku.

Podczas wakacji powódka poszukiwała pracy, jednakże w sklepie spożywczym jej nie otrzymała z uwagi na swą niepełnosprawność, wysłała również CV do innych firm, w tym na stanowisko telemarketerki. Ostatecznie udało jej się podjąć sezonową pracę dorywczą przy sprzedaży okularów. Dniówka za 10 godzin wynosiła 60 zł. Pracowała przez około 30 dni.

(dowód: zeznania powódki. 51, 53, 62; informacja z (...) w O. k. 58)

Pozwana A. S. (1) ma 41 lat, jest osobą bezrobotną, ale nie została zarejestrowana w urzędzie pracy, ponieważ opiekuje się babcią i z tego tytułu otrzymuje zasiłek opiekuńczy. Nie mieszka wraz z babcią, chodzi do niej trzy kilometry w jedną stronę dwa razy dziennie. Podejmuje się prac dorywczych w gospodarstwie rolnym, wtedy gdy jest tam praca. Zarabia tam około 200-300 zł. Zimą nie podejmuje pracy.

Pozwany I. S. ma 43 lata, jest zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w B. jako osoba bezrobotna, zaś od 3 maja 2016 r. nie posiada prawa do zasiłku. Dwa lata temu uległ wypadkowi w pracy, po którym przez trzy miesiące przebywał na zwolnieniu lekarskim. Pracę zakończył wraz z upływem okresu umowy, na jaki została zawarta. Zarejestrował się w urzędzie pracy i przez rok otrzymywał zasiłek. W chwili obecnej podejmuje się prac dorywczych u gospodarza i z

tego tytułu otrzymuje około 200-300 zł. W związku z chorym biodrem i kręgosłupem jest w trakcie badań i konsultacji lekarskich, którzy zdecydują o jego dalszym leczeniu.

Poza domem, w którym mieszkają, należącym do majątku wspólnego małżonków, pozwani nie posiadają innego majątku. Około 500-600 zł wydają na utrzymanie domu i jedzenie. Mają na utrzymaniu, poza powódką, także jej młodszego brata w wieku 11 lat.

Pozwani nie dysponują orzeczeniami o niezdolności do pracy.

(dowód: zeznania pozwanej k. 52, 62-63; zeznania pozwanego k. 52; zaświadczenie z 05.07.2016 r. k. 44)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów, a w szczególności zeznań stron oraz dokumentów przez nich złożonych. Sąd dał wiarę w całości dowodom z dokumentów, zaś dowodom z zeznań stron w zakresie wyżej opisanym. Jak wynika z ich zeznań, nie utrzymują oni prawidłowych relacji na linii rodzice - dziecko. Sytuacja ta przełożyła się na treść zeznań, które nacechowane były emocjami i treścią nie zawsze związaną z istotą tej sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 133 § 1 kro rodzice zobowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dzieci, które nie są jeszcze w stanie utrzymywać się samodzielnie. Tak, więc od chwili urodzenia zobowiązani są do dostarczania dzieciom środków utrzymania i wychowania.

Z przepisu powyższego wynika, że rodzice mogą być zwolnieni od świadczeń alimentacyjnych w stosunku do dziecka tylko wtedy, gdy dziecko jest w stanie utrzymać się samodzielnie i nie pozostaje w niedostatku lub posiada własny majątek, a dochody z tego majątku wystarczają na całkowite pokrycie jego kosztów utrzymania lub wychowania. We wszystkich innych wypadkach na rodzicach ciąży stanowiący obowiązek utrzymania dziecka, ograniczony tylko ich możliwościami zarobkowymi i majątkowymi.

W każdym przypadku rolą sądu jest wyważenie, czy zgłaszane przez dziecko w danych okolicznościach potrzeby są usprawiedliwione oraz czy rodzice mają dostateczne możliwości zarobkowe lub majątkowe, by żądaniom dziecka sprostać.

Pojęcia "usprawiedliwione potrzeby" oraz "możliwości zarobkowe i majątkowe" zostały szczegółowo omówione w uchwale Pełnego Składu Izby Cywilnej i Administracyjnej Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 r., III CZP 91/86, OSNP 1988, nr 4, poz. 42. W uchwale tej stwierdzono między innymi, że pojęcia usprawiedliwionych potrzeb nie można jednoznacznie zdefiniować, ponieważ nie ma jednego stałego kryterium odniesienia. Rodzaj i rozmiar tych potrzeb jest uzależniony od cech osoby uprawnionej oraz od splotu okoliczności natury społecznej i gospodarczej, w których osoba uprawniona się znajduje. Nie jest możliwe ustalenie katalogu usprawiedliwionych potrzeb podlegających zaspokojeniu w ramach obowiązku alimentacyjnego i odróżnienie ich od tych, które jako objaw zbytku lub z innych przyczyn nie powinny być uwzględnione. W każdym razie zakres obowiązku alimentacyjnego wyznaczają poszczególne sytuacje uprawnionego i zobowiązanego, konkretne warunki społeczno-ekonomiczne oraz cele i funkcje obowiązku alimentacyjnego. Dopiero na tym tle można określić potrzeby życiowe - materialne i intelektualne uprawnionego.

Zakres potrzeb dziecka, które powinny być przez rodziców zaspokojone, wyznacza treść art. 96 kro, zgodnie z którym rodzice obowiązani są troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka i przygotować je należycie - odpowiednio do jego uzdolnień - do pracy dla dobra społeczeństwa. Z tej przyczyny, w odniesieniu do dzieci, które osiągnęły pełnoletniość, brać należy pod uwagę, czy wykazują chęć dalszej nauki oraz czy osobiste zdolności i cechy charakteru pozwalają na rzeczywiste kontynuowanie nauki. Przeciwnie stanowisko prowadziłoby do zahamowania, a co najmniej znacznego utrudniania dalszego rozwoju dziecka, a to przez pozbawienie go środków materialnych niezbędnych do kontynuowania nauki po osiągnięciu pełnoletniości, pozostawałoby zatem w sprzeczności z podstawowym

obowiązkiem rodzicielskim troszczenia się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka oraz jego należytego przygotowania, odpowiednio do jego uzdolnień, do pracy zawodowej, o czym stanowi art. 96 kro (por. wyrok SN z 14.11.1997 r., III CKN 217/97).

Stosownie do wspomnianej dyrektywy rodzice w zależności od swych możliwości są obowiązani zapewnić dziecku środki do zaspokojenia zarówno jego potrzeb fizycznych (wyżywienia, mieszkania, odzieży, higieny osobistej, leczenia w razie choroby), jak i duchowych (kulturalnych), także środki wychowania (kształcenia ogólnego, zawodowego) według zdolności, dostarczania rozrywek i wypoczynku. Przy ocenie, które z potrzeb uprawnionego powinny być uznane za potrzeby usprawiedliwione, należy z jednej strony brać pod uwagę możliwości zobowiązanego, z drugiej zaś zakres i rodzaj potrzeb uprawnionego (vide komentarz do kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, [w:] Z. Krzemiński, Alimenty i ojcostwo. Komentarz, Oficyna, 2008, wyd. III).

Przez możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego należy rozumieć nie tylko zarobki i dochody rzeczywiście uzyskiwane, lecz także zarobki i dochody, które osoba zobowiązana może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności i przestrzeganiu zasad prawidłowej gospodarki oraz stosownie do swoich sił umysłowych i fizycznych.

Dodać również należy, że zgodnie z art. 135 § 3 kro, którego nowe brzmienie obowiązujące na chwilę zamknięcia rozprawy – przy braku przepisów przejściowych - Sąd wziął pod uwagę, na zakres świadczeń alimentacyjnych nie wpływają:

- 1) świadczenia z pomocy społecznej lub funduszu alimentacyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2016 r. poz. 169 i 195), podlegające zwrotowi przez zobowiązanego do alimentacji;
- 2) świadczenia, wydatki i inne środki finansowe związane z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 3) świadczenie wychowawcze, o którym mowa w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. poz. 195);
- 4) świadczenia rodzinne, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 114, z późn. zm.).

W ocenie Sądu, E. S. mimo, że jest osobą pełnoletnią, nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie. Powódka wykazuje determinację w kontynuowaniu kształcenia i mimo nieporozumień z rodziną, nie zrezygnowała z nauki, przeniosła się na stancję i została przyjęta na studia na Uniwersytecie (...) - (...) w O.. Sąd za uzasadnione uznał zamieszkanie przez E. S. na stancji. Taki sposób zakwaterowania pozwala jej na zamieszkiwanie w większym mieście w trakcie całego roku, a nie tylko w miesiącach nauki. W O. łatwiej niż w P. również znaleźć pracę. Powódka nie uchyla się od wykonywania pracy, cały czas jej poszukuje, choć w jej przypadku nie jest to zadanie łatwe z uwagi na ograniczenia wynikające z niepełnosprawności. W okresie wakacyjny dowiodła, że jest w stanie podjąć się sezonowych prac, z której w okresie wakacyjnym zarobiła około 1800 zł (30 dni x 60 zł). Wysokość osiągniętego przez nią dochodu wpłynęła na datę, od której orzeczony został obowiązek alimentacyjny pozwanych. Powódka nie posiada też własnego majątku, z którego dochody wystarczałyby na całkowite pokrycie jej kosztów utrzymania lub wychowania.

Z uwagi na treść art. 135 § 3 kro, w brzmieniu obowiązującym od 20 sierpnia 2016 r., Sąd badając sytuację materialną powódki nie uwzględnił pobieranych przez nią zasiłków i innych świadczeń, otrzymywanych na podstawie ustaw tam wymienionych.

Pozwany I. S. aktualnie pozostaje bez pracy i jest w trakcie leczenia. Podkreślić jednak należy, że nie został uznany za niezdolnego do pracy. Po wypadku, na który powoływała się jego żona jeszcze wykonywał pracę w firmie w której miało miejsce to zdarzenie. Ponadto pozwany jest zarejestrowany jako osoba bezrobotna, a podstawowym warunkiem uzyskania statusu bezrobotnego, jest zdolność i gotowość do pracy. Podejmuje się również prac dorywczych „u

gospodarzy”. Stwierdzić zatem należy, że ma on możliwości zarobkowe i przy dołożeniu należytej staranności jest w stanie znaleźć zatrudnienie, w miejscu zamieszkania lub poza nim, odpowiednie do jego stanu zdrowia i wieku, z którego dochód pozwoli mu na zaspokojenie jego i rodziny usprawiedliwionych potrzeb.

Pozwana A. S. (1) w chwili obecnej opiekuje się babcią. Jednak jak sama przyznała opieka ta ogranicza się do dwóch dwugodzinnych wizyt w domu, w którym mieszka podopieczna i jej matka. Zatem ma jeszcze czas by podjąć dodatkowe zatrudnienie, co czyni o ile ma taką możliwość.

Rodzice nie mogą uchylić się od obowiązku alimentacyjnego na tej podstawie, że wykonanie obowiązku stanowiłoby dla nich nadmierny ciężar. Są obowiązani podzielić się z dzieckiem nawet najmniejszymi dochodami (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 06 stycznia 2000r. w sprawie I CKN 1077/99, LEX nr 51637).

W tym miejscu wskazać należy, że Sąd wydaje wyrok biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 §1 kpc). Zatem nie jest możliwe ustalenie wyższych kosztów utrzymania powódki, uwzględniających ewentualne przyszłe wydatki związane z faktycznym rozpoczęciem studiów oraz inną ocenę stanu zdrowia pozwanego, który jest w trakcie badań i diagnozowania, i nie ma orzeczonej niezdolności do pracy.

Już tylko na marginesie Sąd wskaże, że potrzeby uprawnionego dziecka oraz możliwości majątkowe zobowiązanych mogą ulegać zmianom. W związku z tym może powstać konieczność zmiany wysokości zasądzonych alimentów. Zarówno uprawniona, jak i zobowiązani mogą żądać zmiany orzeczenia (art. 138 kro). Zmiana stosunków może prowadzić do uchylenia obowiązku alimentacyjnego bądź do podwyższenia lub obniżenia alimentów. Obowiązek alimentacyjny wygasa wtedy, gdy uprawniony uzyska zdolność do samodzielnego utrzymania (art. 133 § 1 kro). Następuje to również w sytuacji, gdy zobowiązany do alimentacji na skutek zdarzeń losowych utraci całkowicie możliwość osiągnięcia jakichkolwiek dochodów. Podwyższenie alimentów następuje wówczas, gdy zwiększeniu uległy potrzeby uprawnionego albo wzrosły możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego. Obniżenie alimentów uzasadnia zmniejszenie się potrzeb uprawnionego lub pogorszenie sytuacji materialnej i majątkowej zobowiązanego. Zatem w przyszłości, w przypadku zmiany stosunków zarówno powódka, jak i pozwani będą mogli dochodzić zmiany orzeczenia Sądu w zakresie wysokości przyznanych alimentów.

Sąd uznając, że pozwani dysponują możliwościami zarobkowania na poziomie pozwalającym czynić zadość obowiązkowi alimentacyjnemu względem powódki po 200 zł miesięcznie, na podstawie powołanych na wstępie przepisów, powództwo uwzględnił do ww. kwoty zasądzając ją od dnia wyrokowania, z powodów podanych powyżej, zaś w pozostałej części powództwo oddalił.

Na podstawie art. 102 kpc Sąd nie obciążył stron kosztami sądowymi.

Wyrokowi w punktach zasądzających alimenty nadał rygor natychmiastowej wykonalności na podstawie art. 333 § 1 pkt 1 kpc.